

Konstnären som vågade byta plats

Berättelse

En dröm som höll i sig

Pernilla August föddes den 13 februari 1958 i Stockholm. Redan som barn drömde hon om att stå på en scen, och den drömmen släppte hon aldrig. Efter sin teaterutbildning kom hon till Dramaten, en av Sveriges mest betydelsefulla teatrar. Där fanns en plats för henne bland de skickligaste skådespelarna, vilket innebär att hon snabbt fick stort förtroende och svåra, viktiga roller.

Genombrottet med Bergman

Under en stor del av sin karriär arbetade Pernilla August nära Ingmar Bergman, en regissör vars filmer studeras och beundras över hela världen. Samarbetet med honom blev avgörande. År 1992 spelade hon huvudrollen i hans film *Den goda viljan*, en berättelse byggd på Bergmans egna föräldrars liv. Rollen krävde både styrka och känslighet, och resultatet uppmärksammades långt utanför Sverige. Vid filmfestivalen i Cannes belönades hon med priset för bästa kvinnliga skådespelare, en av de finaste utmärkelser en skådespelare kan få. Följaktligen blev hon känd internationellt.

En oväntad roll i en annan värld

Få hade kunnat förutse nästa steg. Den amerikanske regissören George Lucas valde henne till *Star Wars*, där hon spelade Shmi Skywalker, mor till pojken som senare blir Darth Vader. Å ena sidan hade hon byggt sin karriär på allvarliga europeiska dramer; å andra sidan stod hon nu mitt i en av världens största filmserier, sedd av en enorm, ung publik. Att hon klarade båda dessa världar säger något om hennes bredd som konstnär.

Från skådespelare till regissör

Med åren ville Pernilla August inte längre bara tolka andras berättelser. Hon ville forma dem själv, vilket ledde henne bakom kameran. Som regissör debuterade hon med långfilmen *Svinalängorna* (2010), en stark och mörk historia om en flicka som växer upp i en familj präglad av svårigheter. Filmen togs emot med beröm. Sex år senare regisserade hon *Den allvarsamma leken* (2016), en kärlekshistoria byggd på en känd svensk roman. Trots detta lämnade hon aldrig vare sig teatern eller skådespeleriet helt, utan fortsatte att röra sig mellan olika konstformer.

Ett arv som lever vidare

Det berättande som präglat Pernilla Augusts liv har förts vidare i familjen, eftersom hennes dotter Alba August är också skådespelare. Pernilla Augusts väg antyder ett tydligt budskap: en konstnär behöver inte välja en enda riktning. Hon visade att man kan röra sig fritt mellan det lilla svenska dramat och den stora internationella filmen, mellan att spela en roll och att bestämma över hela berättelsen. Det krävde mod att byta plats gång på gång, men det var just det modet som gjorde hennes konstnärskap så rikt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
betydelsefull	mycket viktig
förtroende	att andra litar på dig
avgörande	något som blir mycket viktigt för hur det går
huvudroll	den största och viktigaste rollen
uppmärksammades	att många la märke till och pratade om något
utmärkelse	ett fint pris för något man gjort bra
förtutse	att veta i förväg vad som ska hända
bredd	att kunna göra många olika saker
tolka	att förstå och visa vad något betyder
präglad	starkt påverkad av något
arv	något man för vidare till nästa generation
konstnärskap	en konstnärs hela arbete och sätt att skapa

Läsförståelsefrågor

---

1. Var och när föddes Pernilla August, och vad drömde hon om som barn?
2. Vad menas i texten med att hon fick “stort förtroende” på Dramaten?
3. Varför blev samarbetet med Ingmar Bergman viktigt för henne?
  1. Han lärde henne att regissera *Star Wars*.
  2. Genom hans film *Den goda viljan* fick hon ett pris och blev internationellt känd.
  3. Han gav henne hennes första roll på Dramaten.
4. Vad handlar *Den goda viljan* om?
  1. Ingmar Bergmans egna föräldrar.
  2. En resa i rymden.
  3. En flicka i en svår familj.
5. Vilken roll spelade hon i *Star Wars*?
  1. En drottning som styr en planet.
  2. Modern till pojken som blir Darth Vader.
  3. En pilot i rymden.
6. Vad var det första som Pernilla August regisserade som långfilm?
  1. *Den allvarsamma leken*.
  2. *Den goda viljan*.
  3. *Svinalängorna*.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Pernilla August slutade helt med teatern när hon blev regissör.
  2. Hennes dotter Alba August arbetar också med film.
  3. Hon arbetade nära Ingmar Bergman under stora delar av sin karriär.
  4. Hon flyttade till USA för att spela i *Star Wars*.
8. Varför skriver texten att “få hade kunnat förutse nästa steg” när hon fick rollen i *Star Wars*?
9. Texten använder uttrycket “å ena sidan ... å andra sidan” om hennes roller. Vad vill texten visa med det?
10. Vad menas med att berättandet “förts vidare i familjen”?
11. Texten säger att det “krävde mod att byta plats gång på gång”. Förklara med egna ord vad detta mod handlade om.
12. Vad tror du att texten menar med budskapet att “en konstnär inte behöver välja en enda riktning”?

Diskussionsfrågor

- Pernilla August bytte riktning flera gånger i sitt yrkesliv. Vad krävs av en människa för att våga göra så?
- Texten antyder att det var hennes mod som gjorde konstnärskapet rikt. Håller du med om att mod är viktigt för att lyckas? Varför eller varför inte?
- Är det en styrka eller en svaghet att kunna göra många olika saker, i stället för att bli mycket bra på en enda sak? Diskutera.
- Erfarenhet och intresse fördes vidare till hennes dotter. Vad har förts vidare i din familj, mellan generationer?
- **Skriv (6 meningar):** Beskriv en person som vågat byta riktning i livet, antingen någon du känner eller du själv. Vad lämnade personen, vad valde hen i stället, och hur gick det?